

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Tomáše Herce a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **M. D.**, zastoupený JUDr. Hugem Körblem, advokátem se sídlem Hybernská 1007/20, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 4. 2023, č. j. MV-33708-4/SO-2023, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 3. 9. 2024, č. j. 31 A 35/2023-44,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovaná je **povinna** zaplatit žalobci na nákladech řízení o kasační stížnosti částku 3.400 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Huga Körbla, advokáta se sídlem Hybernská 1007/20, Praha 1.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Věc se týká řízení o žádosti o udělení dlouhodobého víza za účelem studia na území České republiky podle § 42d zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Jde o to, zda je možné neudělit toto dlouhodobé vízum z důvodu podle § 56 odst. 1 písm. a) nebo h) zákona o pobytu cizinců v případě, že žadatel hodlá povolení k pobytu zneužít k jinému než deklarovanému účelu, a zda důkazní břemeno ohledně domněnky takového zneužití leží na správním orgánu.

[2] Žalobce je občanem Ghanské republiky. Dne 18. 7. 2022 podal na Velvyslanectví České republiky v Akkrě (dále jen „zastupitelský úřad“) žádost o udělení dlouhodobého víza za účelem studia na území České republiky podle zákona o pobytu cizinců. K žádosti připojil potvrzení o přijetí ke studiu na Fakultě regionálního rozvoje a mezinárodních studií Mendelovy univerzity v Brně v bakalářském studijním programu *International Territorial*

Studies a další zákonem vyžadované listiny s tím, že jeho pobyt měl trvat v období od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2025. Poté se podrobil pohovoru na zastupitelském úřadu.

[3] O žádosti rozhodlo Ministerstvo vnitra (dále jen „ministerstvo“) informací o důvodech neudělení dlouhodobého víza ze dne 18. 10. 2022, č. j. OAM-14194-7/DV-2022, a podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců žalobci vízum neudělilo. Po vyhodnocení předložených podkladů a pohovoru totiž dospělo k závěru, že záměr žalobce absolvovat bakalářské studium je nevěrohodný. Ministerstvo považovalo žádost o udělení dlouhodobého víza za tímto účelem za formální záminku k získání pobytového oprávnění na území, potažmo na území členských států Evropské unie. Žalobce při pohovoru neprokázal hlubší znalost obsahu a okolností plánovaného studia, nevysvětlil motivaci k němu, volbu programu, vysoké školy a země, ani následné využití absolvovaného studia.

[4] Žalobce podal žádost o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza za účelem studia, o níž rozhodla žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) podle § 180e odst. 7 zákona o pobytu cizinců v záhlaví uvedeným rozhodnutím tak, že jí z důvodu podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců nevyhověla. Ztotožnila se se závěry ministerstva, že žalobce neměl dostatečné informace o budoucím pobytu na území, a tudíž i jeho samotná motivace ke studiu se jevila jako nepřesvědčivá. Závěrem se stěžovatelka vyjádřila k souladu svého postupu s čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801 ze dne 11. 5. 2016 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair (dále jen „směrnice 2016/801“). Z této směrnice vyplývá oprávnění členského státu zamítnout žádost z důvodu, že žadatel o dlouhodobé vízum má v úmyslu je zneužít např. k jinému než deklarovanému účelu, a to za předpokladu, že pro takovýto závěr existují konkrétní důkazy nebo takovouto domněnku opodstatňují závažné a objektivní důvody. Stěžovatelka zastává názor, že u druhé z uvedených alternativ lze v případě takovýchto důvodných pochybností použít § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Je tomu tak mimo jiné proto, že směrnice 2016/801 nemá přímý účinek.

II. Rozsudek krajského soudu

[5] Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) napadeným rozsudkem rozhodl o žalobě žalobce proti rozhodnutí stěžovatelky tak, že toto rozhodnutí zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Žalobu shledal přípustnou navzdory výluce ze soudního přezkumu podle § 171 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, neboť toto ustanovení podle judikatury Soudního dvora Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) a Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) nelze použít u dlouhodobého víza, o které je žádáno za účelem pobytu upraveným unijním právem. Tak je tomu i u dlouhodobého víza za účelem studia, které upravuje směrnice 2016/801 (srov. rozsudky NSS ze dne 4. 1. 2018, č. j. 6 Azs 253/2016-49, č. 3718/2018 Sb. NSS, nebo ze dne 30. 6. 2023, č. j. 4 Azs 224/2022-37, jakož i rozsudek Soudního dvora ze dne 10. 3. 2021, *M. A. v. Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w N.*, C 949/19).

[6] Neudělení dlouhodobého víza za účelem studia přichází v úvahu pouze z některého z důvodů stanovených směrnicí 2016/801. Tím je také důvod podle čl. 20 odst. 2 písm. f) této směrnice, který dopadá na případ, kdy členský stát má „*důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro*

pokračování

který žádá o přijetí“. Ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, resp. důvody neudělení víza, které jsou v něm uvedeny, jsou podle krajského soudu v souladu se směrnicí 2016/801 pouze v části, v níž dopadají na nedostavení se cizince k pohovoru nebo nepředložení dokladů za účelem ověření údajů uvedených v žádosti o dlouhodobé vízum. Tímto postupem žadatel vůbec neumožní správním orgánům posoudit skutečný cíl pobytu. Jinak je tomu ale u druhého z těchto důvodů.

[7] Druhá část § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců dopadá na situace, kdy se i přes provedení pohovoru nebo vyhodnocení předložených dokladů nepodaří ověřit údaje uvedené žadatelem v žádosti. V této části není ve věcech, které spadají do působnosti směrnice 2016/801, toto ustanovení vůbec použitelné. Je totiž v rozporu s důvody pro neudělení víza uvedenými v této směrnici. Dospěje-li správní orgán k závěru, že žadatel hodlá povolení k pobytu zneužít k jinému než deklarovanému účelu, může jeho žádost zamítnout jedinečně podle § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, avšak pouze v případě, má-li k tomu závažné a objektivní důvody ve smyslu rozsudku Soudního dvora ze dne 29. 7. 2024, *Perle*, C-14/23, a stanoviska generálního advokáta Jeana Richarda de la Tour ze dne 16. 11. 2023 v téže věci. Ze závěrů ve věci *Perle* a textu směrnice 2016/801 je zřejmé, že důkazní břemeno ohledně domněnky zneužití pobytu za jiným než studijním účelem nesou správní orgány. Krajský soud nicméně uvedl, že nemůže zrušit rozhodnutí stěžovatelky jen proto, že nesprávně kvalifikovala jí uváděné důvody pro nevyhovění žádosti jako důvody podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Žalobce takovou námitku neuplatnil. Bylo navíc patrné, že důvody uváděné stěžovatelkou materiálně odpovídají důvodům uvedeným v § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců.

[8] Krajský soud se neztotožnil ani s hodnocením pohovoru s žalobcem, který byl proveden na zastupitelském úřadu. K domněnce o zneužití pobytu za jiným než studijním účelem nepostačuje pouze to, že cizinec odpovídá na otázky zastupitelského úřadu stručně či obecně. Bylo na zastupitelském úřadu, aby v souladu se závěry Soudního dvora v rozsudku ve věci *Perle* vhodně volenými doplňujícími otázkami zjistil potřebné skutečnosti, případně aby ministerstvo nebo stěžovatelka dalšími postupy (např. ve spolupráci s příslušnou vysokou školou) obstaralo další důkazy, na nichž je možné založit použití čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801, resp. § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců. Správní orgány se např. mohly pokusit opatřit si podklady vypovídající o úrovni žalobcem tvrzeného zamýšleného oboru vyučovaného v jiných státech, aby zpochybnilly tvrzení žalobce o tom, že na světě neexistuje kvalitnější program. Stejně tak mohly ověřit, zda skutečně obdobný studijní obor v domovském státě žalobce neexistuje, jak žalobce tvrdil, nebo žádat konkretizaci týkající se plánovaného využití získaného vzdělání, nebo porovnat obsah studijního plánu daného oboru s tvrzenými plány žalobce na využití dosaženého vzdělání.

[9] V neposlední řadě měla stěžovatelka vyvinout více úsilí v komunikaci s vysokou školou, která žalobce přijala ke studiu. Bylo zjištěno, že stěžovatelka se dne 22. 2. 2023 e-mailem obrátila na Mendelovu univerzitu v Brně s žádostí o sdělení, jaké listiny či procesy byly základem pro přijetí žalobce ke studiu, jakým způsobem prokázal, i vzhledem ke svému věku, svou motivaci studovat v České republice, kdy nejpozději může nastoupit ke studiu a jakým způsobem udržuje s vysokou školou kontakt. Stěžovatelka následné sdělení Mendelovy univerzity v Brně ve vztahu k otázce zneužití účelu pobytu nijak nereflektovala.

Zaměstnankyně studijního oddělení se již opětovně nedoptala na otázku motivace žalobce ke studiu, která jí nebyla zodpovězena, ani neučinila další kroky k jejímu zjištění (nabízí se například možnost opětovného výslechu žalobce). Sdělení o aktivním přístupu a pravidelném kontaktu žalobce s vysokou školou ponechala bez povšimnutí a do provedení posouzení jej nijak nezahrnula.

III. Kasační stížnost žalované a vyjádření žalobce

[10] Stěžovatelka podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů, které podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Napadený rozsudek navrhla zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Krajskému soudu vytkla nesprávný právní závěr, že jí při pochybnostech o skutečném účelu pobytu žalobce tížilo důkazní břemeno o této skutečnosti, pročez měla opatřit další důkazy, z nichž by domněnka zneužití povolení k pobytu ve smyslu čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 bezpečně vyplývala.

[11] Předpokládá-li směrnice 2016/801, že k domněnce zneužití povolení k pobytu za jiným účelem, než pro které o ně žadatel žádá, budou vést buď důkazy nebo závažné a objektivní důvody, podle stěžovatelky nejde o totožné alternativy. Druhá z nich neznamená automaticky, že důkazní břemeno nese členský stát. Závažným a objektivním důvodem, na jehož základě se lze domnívat o nevěrohodnosti deklarovaného účelu pobytu, může být např. nepřesvědčivý obsah pohovoru. V takovýchto případech nepůjde o standardně důkazně podložený závěr, ale o důvodnou domněnku vyplývající ze závažné a objektivní nepřesvědčivosti pohovoru, resp. nepřesvědčivosti skutečností z něj vyplývajících. Stěžovatelka připomíná, že v posuzované věci jde o řízení o žádosti, a je proto povinností žadatele předložit všechny potřebné doklady (srov. rozsudky NSS ze dne 4. 11. 2009, č. j. 2 As 17/2009-60, a ze dne 3. 7. 2008, č. j. 2 As 27/2008-57, č. 1883/2009 Sb. NSS.). Žalobce až v žádosti o nové posouzení doplnil další relevantní informace, které však stěžovatelka s odkazem na § 180e odst. 3 zákona o pobytu cizinců nepřipustila. Ztotožnit se nelze ani s názorem krajského soudu, že bylo jejím úkolem opatřit další důkazy, z nichž by bezpečně vyplývala domněnka ve smyslu čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801. Stěžovatelka je nadřízeným správním orgánem, nikoli orgánem nalézacím, jako ministerstvo.

[12] V posuzované věci byl dán důvod pro postup podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, byť hranice mezi použitím tohoto ustanovení a použitím § 56 odst. 1 písm. h) téhož zákona je tenká. Stěžovatelka odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2018, č. j. 8 Azs 280/2017-29, podle kterého „*nepodaří-li se ověřit údaje uvedené v žádosti, jde o situaci, kdy nelze přijmout závěr ani o pravdivosti tvrzení účastníka, ani o tom, že je nepravdivé (stav „non liquet“)*“ (bod 21 cit. rozsudku). Správní orgány nemají povinnost zjišťovat, za jakým konkrétním účelem hodlá cizinec pobyt zneužít. Zcela postačující je zjištění odůvodněných obav z jeho zneužití. Zamítnutí žádosti podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců již dříve posvětil krajský soud v rozsudku ze dne 25. 1. 2024, č. j. 62 A 82/2022-46, v němž uvedl, že důkazní břemeno ohledně prokázání pravdivosti údajů uvedených v žádosti tíží žadatele. Stěžovatelka z tohoto rozsudku v kasační stížnosti hojně cituje a upozorňuje na jeho rozpor nejen s napadeným rozsudkem. Pro úplnost upozorňuje i na rozsudek krajského soudu ze dne 29. 1. 2024,

pokračování

č. j. 55 A 50/2022-43, č. 4588/2024 Sb. NSS, v němž tento soud zase rozhodl o možnosti použití § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců a rozložení důkazního břemene stejně jako v napadeném rozsudku. Je v zájmu ujednacení judikatury tyto rozpory odstranit.

[13] Žalobce ve svém vyjádření navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl a přiznal mu právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce považuje napadený rozsudek za zcela správný. Podle jeho názoru stěžovatelka nemá důkazy ani závažné a objektivní důvody, které by směřovaly k domněnce, že by žalobce v České republice pobýval za jiným než tvrzeným účelem. Závěry krajského soudu k otázce výkladu rozsudku Soudního dvora ve věci *Perle* a podstaty pohovoru s žalobcem považuje žalobce za správné a trefné.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost je přípustná, byla podána osobou k tomu oprávněnou, včas a z důvodů, které zákon připouští. Za stěžovatelku jedná pověřená osoba s vysokoškolským právnickým vzděláním, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Bylo tak možné přezkoumat napadený rozsudek krajského soudu v mezích rozsahu kasační stížnosti a v ní uplatněných důvodů, jakož i z hlediska možných vad, k nimž je třeba přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[15] Kasační stížnost není důvodná.

[16] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že posouzením většiny otázek, které stěžovatelka vznáší v kasační stížnosti, se již zabýval v rozsudku ze dne 6. 11. 2024, č. j. 6 Azs 38/2024-28. Jelikož v nyní posuzované věci neshledal žádný důvod odchýlit se od právního názoru vysloveného v tomto rozsudku, vycházel v podstatné míře argumentačně právě z něj.

[17] Ministerstvo rozhodovalo o žádosti žalobce o udělení dlouhodobého víza za účelem studia na území České republiky podle § 42d zákona o pobytu cizinců, toto dlouhodobé vízum však z důvodu podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců neudělilo. O žádosti o nové posouzení důvodů jeho neudělení podle § 180e odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců rozhodovala stěžovatelka podle § 180e odst. 7 téhož zákona. Nejvyšší správní soud se při přezkumu napadeného rozsudku nejprve zabýval právní otázkou, zda v posuzované věci nastaly skutečnosti, které lze podřadit pod výše uvedený zákonný důvod neudělení dlouhodobého víza a zda použitelnosti tohoto důvodu nebrání případný rozpor se směrnicí 2016/801. Následně posuzoval, zda stěžovatelka, resp. ministerstvo, při rozhodování o neudělení dlouhodobého víza dostala povinnosti řádně zjistit skutkový stav.

[18] Jak již bylo zmíněno, zákonná úprava řízení o žádosti o udělení dlouhodobého víza za účelem studia je transpozicí směrnice 2016/801. Tato směrnice vymezuje důvody zamítnutí žádosti o povolení k pobytu, případně o dlouhodobé vízum vydané pro jí stanovené účely. Členský stát může podle čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 žádost zamítnout, jestliže „*má důkazy nebo závažné a objektivní důvody k domněnce, že státní příslušník třetí země by v zemi pobýval za jiným účelem, než pro který žádá o přijetí*“.

[19] Zákon o pobytu cizinců nevynechává důvody neudělení dlouhodobého víza za účelem studia stejně. Podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců ministerstvo neudělí takovéto dlouhodobé vízum v případě, že „se cizinec na požádání ministerstva nebo zastupitelského úřadu nedostaví k pohovoru nebo nepředloží ve stanovené lhůtě doklady za účelem ověření údajů uvedených v žádosti o dlouhodobé vízum nebo jestliže se i přes provedení pohovoru nebo vyhodnocení předložených dokladů nepodaří tyto údaje ověřit“. Jiný důvod, který má význam pro posuzovanou věc, stanoví § 56 odst. 1 písm. h) téhož zákona pro případ, že „jsou zjištěny skutečnosti nasvědčující tomu, že cizinec po skončení pobytu stanoveného dlouhodobým vízem neopustí území nebo že dlouhodobé vízum hodlá zneužít k jinému účelu, než je uveden v žádosti o udělení dlouhodobého víza“.

[20] V již zmíněném rozsudku č. j. 6 Azs 38/2024-28 zaujal Nejvyšší správní soud právní názor, který se plně uplatní i na věc žalobce. Ani v tomto případě „nešlo o situaci, kdy se nepodařilo údaje uvedené v žádosti ověřit, nýbrž o situaci, kdy správní orgán měl pochybnosti o skutečném účelu žádosti, tedy účelu tvrzenému žalobcem v žádosti, *neuvěřil*“. Stěžovatelka sama v novém posouzení i ve vyjádření zdůvodňovala zamítnutí žádosti *nevěrohodností a pochybnostmi*, že žalobce by oprávnění ke vstupu a pobytu skutečně využil k účelu v žádosti uvedenému, resp. rizikem zneužití víza, přičemž odkazovala též na čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice (EU) 2016/801. Argumentace samotné stěžovatelky tak indikuje důvod dle § 56 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, který právě odpovídá čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice (EU) 2016/801. Za této situace vůbec nelze argumentovat judikaturou k třetímu důvodu dle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, která důvod spočívající v tom, že se nepodařilo ověřit údaje uvedené v žádosti žadatele, popisuje jako *stav non liquet*“ (body 35 a 36 cit. rozsudku). Závěr krajského soudu o nemožnosti použití § 56 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců je tak zcela správný. V posuzované věci přicházel v úvahu pouze důvod podle § 56 odst. 1 písm. h) tohoto zákona.

[21] Pochybení krajského soudu nelze spatřovat ani v právním názoru, že důkazní břemeno ohledně domněnky zneužití pobytu za jiným než studijním účelem nesou správní orgány. Řízení o žádosti o udělení dlouhodobého víza za účelem studia je zahajované na návrh, a tudíž stěžovatelce nelze vytknout, že by jí odkazované rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 17/2009-60 a č. j. 2 As 27/2008-57 byly pro posuzovanou věc zjevně bez významu. Žadatel však svou primární povinnost tvrzení unese tím, že správnímu orgánu předloží všechny podklady vyžadované zákonem a podrobí se pohovoru (§ 57 odst. 2 zákona o pobytu cizinců). Pokud se poté správní orgán domnívá, že žadatel má v úmyslu zneužít dlouhodobé vízum za jiným než studijním účelem, je jeho úkolem vystavět své závěry v souladu s požadavky směrnice 2016/801 a navazující judikatury soudů.

[22] Cílem směrnice 2016/801 je zejména povolit státním příslušníkům třetích zemí pobývat na území členského státu, pokud byli přijati ke studiu na vysokoškolské instituci dotyčného členského státu, aby se zde věnovali jako hlavní činnosti řádnému studiu vedoucímu k dosažení vysokoškolské kvalifikace uznané daným členským státem [srov. čl. 3 bod 3 a čl. 11 odst. 1 písm. a) směrnice 2016/801]. K naplnění tohoto cíle čl. 5 odst. 3 směrnice 2016/801 stanoví, že státní příslušník třetí země, který podal žádost o přijetí na území za účelem studia, má právní nárok na povolení k pobytu na území dotyčného členského státu, pokud splní obecné a zvláštní podmínky stanovené v čl. 7 a 11 směrnice 2016/801.

pokračování

[23] Podle obecné zásady unijního práva se ale subjekty nemohou unijních právních norem dovolávat podvodně nebo zneužívajícím způsobem (v tomto smyslu srov. např. rozsudky Soudního dvora ze dne 9. 3. 1999, *Centros*, C-212/97, bod 24, nebo ze dne 26. 2. 2019, *N Luxembourg 1 a další*, spojené věci C-115/16, C-118/16, C-119/16 a C-299/16, bod 96, a v nich citovanou judikaturu). Správní orgány a soudy tak musí odmítnout přiznat nároky stanovené směrnicí 2016/801, jsou-li uplatňovány podvodně nebo zneužívajícím způsobem (blíže body 37 až 43 rozsudku Soudního dvora ve věci *Perle*). Zjištění takového zneužití vyžaduje, aby bylo ve světle všech okolností projednávaného případu prokázáno, že dotyčný státní příslušník třetí země, který formálně dodržel obecné a zvláštní podmínky stanovené v čl. 7 a 11 směrnice 2016/801, podal žádost o přijetí za účelem studia, aniž měl skutečně v úmyslu věnovat se jako hlavní činnosti řádnému studiu vedoucímu k dosažení vysokoškolské kvalifikace.

[24] Judikatura Soudního dvora vyžaduje, aby příslušný orgán podložil svůj závěr o zneužití jednak souhrnem objektivních skutečností, ze kterých vyplývá, že i přes formální dodržení podmínek stanovených unijní právní úpravou nebylo dosaženo jí sledovaného cíle, jednak subjektivním prvkem spočívajícím v záměru získat výhodu vyplývající z unijní právní úpravy umělým vytvořením podmínek vyžadovaných pro získání této výhody (např. rozsudky Soudního dvora ze dne 14. 12. 2000, *Emsland-Stärke*, C-110/99, body 52 a 53, nebo ze dne 14. 1. 2021, *The International Protection Appeals Tribunal a další*, C-322/19 a C-385/19, a v něm citovaná judikatura). Tyto požadavky se plně uplatní i při posuzování (možného) zneužití povolení k pobytu za účelem studia (srov. stanovisko generálního advokáta ve věci *Perle*). Nadto je na tomto místě třeba připomenout obecnou zásadu materiální pravdy obsaženou v § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Z těchto požadavků na správní orgány lze vyvodit, že pokud má být ve smyslu čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 žádost o udělení povolení zamítnuta z důvodu spočívajícího v úmyslu žadatele zneužít povolení, pak důkazní břemeno nese správní orgán (srov. výše citovaný rozsudek NSS č. j. 6 Azs 38/2024-28, body 37 a 38).

[25] Závažné a objektivní důvody ve smyslu § 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801 mohou vyvstat z nepřesvědčivého obsahu pohovoru s žadatelem. Lze také souhlasit s tvrzením stěžovatelky, že v takovýchto případech nepůjde o standardně důkazně podložený závěr, ale o důvodnou domněnku vyplývající ze závažné a objektivní nepřesvědčivosti pohovoru, resp. nepřesvědčivosti skutečností z něj vyplývajících. Důvodnost takové domněnky však nelze založit pouze na tom, že žadatel odpovídá na dotazy položené při pohovoru stručně a obecně (srov. rozsudek NSS č. j. 6 Azs 38/2024-28, bod 40, nebo rozsudek krajského soudu č. j. 55 A 50/2022-43, bod 29). Závěr krajského soudu o rozložení důkazního břemene tak byl správný.

[26] Stěžovatelka není klasickým nalézacím správním orgánem, není ale ani standardním odvolacím orgánem. Jejím postavením při rozhodování o žádostech o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza za účelem studia se Nejvyšší správní soud zabýval např. v rozsudku ze dne 31. 1. 2024, č. j. 8 Azs 207/2022-48. V něm shrnul, že institut žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza je především naplněním práva na opravný prostředek zakotveného v čl. 34 odst. 5 směrnice 2016/801. Představuje tak specifický řádný opravný prostředek, na jehož základě stěžovatelka znovu posuzuje, zda byly v projednávané

věci naplněny důvody pro neudělení dlouhodobého víza, stejně jako to učinilo ministerstvo při rozhodování o udělení víza v prvním stupni (srov. rozsudek NSS ze dne 4. 7. 2013, č. j. 1 Ans 9/2013-39, č. 2973/2014 Sb. NSS, bod 22, či na něj navazující rozsudek NSS ze 14. 7. 2017, č. j. 5 Azs 199/2016-20, body 21 až 31). Smyslem a účelem nového posouzení důvodů je možnost účinného a rychlého rozhodnutí o tom, zda jsou splněny podmínky pro udělení víza. Z výše uvedených východisek lze tedy vyvodit, že nedostálo-li ministerstvo jako prvostupňový správní orgán své povinnosti opatřit důkazy, z nichž by bezpečně vyplývala domněnka ve smyslu čl. 20 odst. 2 písm. f) směrnice 2016/801, padá tento úkol na stěžovatelku. Takový závěr je nezbytný pro naplnění smyslu institutu žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza. Vzhledem ke specifikům tohoto řízení má ostatně stěžovatelka k dispozici stejné nástroje, jaké mělo ministerstvo.

[27] Nejvyšší správní soud závěrem podotýká, že jeho rozsudek č. j. 6 Azs 38/2024-28, rozsudek Soudního dvora ve věci *Perle*, jakož i zmíněný rozsudek krajského soudu č. j. 55 A 50/2022-43, který plénum Nejvyššího správního soudu schválilo k publikaci ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, představují zřejmý směr judikatury, vůči němuž neobstojí právní názor vyslovený v dřívějším rozsudku krajského soudu č. j. 62 A 82/2022-46, na který stěžovatelka odkazuje.

V. Závěr a náklady řízení

[28] Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[29] O nákladech řízení pak Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Procesně úspěšný žalobce má právo na náhradu odměny právního zástupce za jeden úkon právní služby (vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 27. 9. 2024) podle § 11 odst. 1 písm. d) a § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 31. 12. 2024, ve výši 3.100 Kč a náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkově tedy je stěžovatelka povinna zaplatit žalobci na nákladech řízení o kasační stížnosti 3.400 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku, a to k rukám zástupce žalobce.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. července 2025

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu